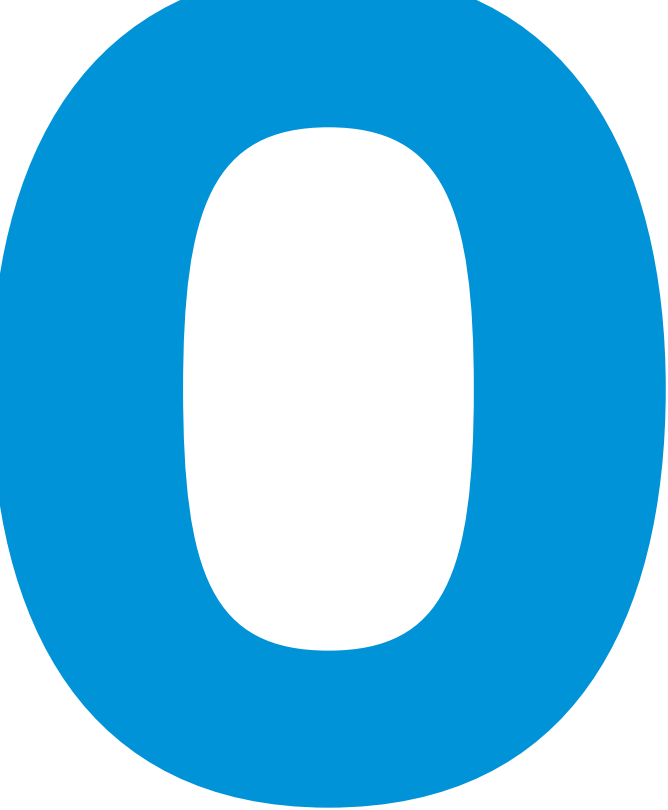

Gerda Verburg:
*‘Ik ben minister van
het Goede Leven!’*

We ontmoeten Landbouwminister Gerda Verburg bij een molen in háár **Groene Hart**. De plek waar ze opgroeide in een warm, protestants boerengezin. “Wees jezelf en **wees er voor anderen**, dat is wat mijn ouders ons leerden.”

“‘Onze Ger, die wordt nog weleens minister!’ Mijn vader schijnt die woorden ooit tegen mijn moeder te hebben gezegd. Ik hoorde dat pas vele jaren na zijn dood. Dierbare woorden. Hij heeft het helaas niet meer mogen meemaken, maar ik weet zeker dat hij nu verschrikkelijk trots zou zijn.”

Minister Gerda Verburg heeft er een lange werkdag op zitten maar ze leeft helemaal op als ze door het weiland van mole naar Leen Vellekoop wandelt. Hij is de trotse bewoner van een van de drie fraaie poldermolens in Leidschendam. In de verte steken de torens van de Haagse ministeries boven de toppen van de bomen uit. De ogen van boerendochter Gerda Verburg volgen een dravend paard aan de andere kant van een brede sloot. “Mijn vader,” zegt ze, “was een echte paardenliefhebber. Die liefde deelde ik met hem. Alleen mensen die van paarden houden, begrijpen dat zo’n band heel bijzonder is.”

U was een paardenmeisje?

“Nee, nee dat roept verkeerde associaties op. Ik had wel een eigen paard en was (en ben) lid van de *Boreftse Ruiters* in Bodegraven, maar was geen paardenmeisje. Laat ik het zo zeggen: voor het zadel en de teugels moest ik zelf sparen.” Ze lacht hartelijk.

Het is een prachtige zomerse junidag waarop we Gerda Verburg ontmoeten. Haar levenspartner Willy Westerlaken stapt ook uit de ministersauto. “Je moet je van mij niks aantrekken, hoor,” zegt ze bescheiden. “Ik was toevallig in Den Haag en kon een lift naar huis krijgen.” Later: “Gerda is zo veel op pad. Het is best leuk om een uurtje met haar in de auto te zitten, als ze niet aan de telefoon zit tenminste.” Gerda: “Ik werk officieel 36 uur, daarna begint mijn vrijwilligerswerk dat ook nog zo’n uurtje of veertig in beslag neemt.”

Ze houdt tijdens de visagie (‘Rode lippenstift bij uw rode shirt, mevrouw Verburg?’) haar ogen gericht op het land-

'Ik heb een mooie, vrije, rijke jeugd gehad.

schap en de molens. “Mijn opa, Cornelis van Vliet, had een poldermolen in het Alphense Rietveld. Molens doen mij wel wat. Bij Zwammerdam, waar ik ben geboren, staat de molenviergang van Aarlanderveen. Dat was mijn uitzicht in de polder. Heerlijk Hollands. Nu zitten we hier in de zon bij een molen, ik kijk uit over dit prachtige landschap en dan denk ik: ik gá hierover. Ik ga als minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over deze weilanden, over die bomen, over dat water in die sloten en die ganzen daar.” Ze wijst naar de horizon. “Dat ik dat mag doen is natuurlijk fantastisch. Het is ook een enorme verantwoordelijkheid!”

U bent nu ruim twee jaar minister. Is het zo leuk als u dacht dat het zou zijn?

“Eerlijk gezegd: ik had er geen goed beeld van toen ik eraan begon. Het was een enorme klus om me in te werken. Ik heb nog nooit zo hard gewerkt als in het eerste half jaar van mijn ministerschap. Maar daar staat tegenover dat het ook het mooiste terrein is dat je je kunt voorstellen. Ik ben heel vaak buiten. Ik ben minister van Het Goede Leven!”

Van welk landschap houdt u het meest?

“Ik kan enorm genieten van een waddeneiland, maar ook van het Limburgse land of van het Zeeuwse landschap.”

U wilt als minister geen enkele provincie voortrekken, bedoelt u?

“Nou goed dan: waar ik het meest binding mee heb, dat is het Groene Hart. Ik ben er geboren, getogen en teruggekeerd. Van Zwammerdam naar Woerden.”

Koeien melken

Gerda Verburg praat graag over haar jonge jaren in het warme protestantse gezin in Zwammerdam. Ze groeide op als vierde van tien kinderen. “Mijn vader en moeder hadden samen een boerderij: een middelgroot melkveebedrijf met koeien,

Ultieme zomerplaat?

Zonder aarzeling: “*Free Electric Band* van Albert Hammond! Zomer heeft voor mij te maken met vrijheid, op stap gaan en je geen zorgen maken. *‘Just give me bread and water / and a guitar in my hand / cause all I need is music / and the free electric band’* Die tekst past helemaal bij mijn vakantiegevoel: vanaf dag één doe ik demonstratief mijn horloge af. Ik wil niet meer weten hoe laat het is.”

De boodschap was: jij mag er zijn!’

varkens, schapen en kippen. Met de nadruk op ‘samen’. Ze waren sámen eigenaar, ze namen sámen de beslissingen. Alle zoons en dochters hielpen mee en daarbij werd geen onderscheid gemaakt tussen jongens en meisjes. Mijn broers leerden pannenkoeken bakken, ik leerde melken.”

Gast aan tafel

De grote ronde keukentafel in huize Verburg was het centrum van het universum. Daar werd alles besproken en bediscussieerd. Tot ’s avonds laat. Die tafel heeft een belangrijke rol gespeeld in haar opvoeding. Er was ook altijd plek voor extra gasten aan die tafel. “Mijn ouders waren maatschappelijk betrokken, we hadden vaak logees op de boerderij. Soms was er een ongehuwd zwanger meisje bij ons, dan weer een jongen uit de reclassering of een gehandicapt pleegzusje uit een gezinsvervangend huis. Dat vormt je.”

Lukte het uw ouders om al die monden te voeden met zo’n klein boerenbedrijf?

“Een boerderij met dertig koeien was geen klein bedrijf in die jaren, hoor. We zijn nooit iets tekortgekomen. We aten Hollandse pot en vers bruin brood uit de bakkerskar. Ik heb echt het gevoel dat ik een mooie, vrije en rijke jeugd heb gehad. De boodschap was: jij mag er zijn, iedereen mag er zijn! Als je jezelf goed kunt redden, zorg dan ook dat je anderen helpt.”

Uw partner Willy heeft weleens gezegd: ‘Gerda kan beter opkomen voor de zwakkeren in de samenleving dan voor zichzelf.’

“Ja, daar heeft ze wel gelijk in. Deze ministersjaren zijn tropenjaren, maar ik zorg er wel voor dat ik er niet onder lijd. Ik kan me heel sterk maken voor een ander of voor een resultaat. En daarbij vergeet ik mezelf weleens. Maar ach, ik vind dat ook geen slechte eigenschap. Ik vertrouw er maar op dat er anderen zijn die voor mij opkomen. En dat gebeurt trouwens ook.”

Boontjes uit eigen tuin

Gerda Verburg staat op het ministerie bekend als de minister ‘die wat wil’ en die de lat hoog legt. Zo vindt ze dat elke Nederlander in maximaal tien fietsminuten midden in de weilanden of natuur moet kunnen zijn. Ook de bewoner van een grote stad.

Voor sommigen wordt dat wel heel hard fietsen.

“Zo zie ik de toekomst en dat is ook haalbaar. Nederland heeft zo veel te bieden aan mooi landschap. Ik vind dat landschap

De zomers van uw jeugd?

“Bij de zomers in Zwammerdam denk ik aan hooibouw en hooibergen. Knisperig, kruidig hooi, dat ruikt zo heerlijk! Het dierbaarst waren de momenten dat ik met mijn broers en zussen boven op een hoge berg hooi naar de wolken lag te kijken. En we aan elkaar vertelden wat we in die wolken zagen. Ik krijg bijna heimwee als ik daaraan denk. Hooien, dat deden we met het hele gezin; in de beginjaren nog met paard en wagen. De hooitijd was ook een tijd van zomerrituelen: als het werk gedaan was, kwam iedereen die een hand had uitgestoken – neven, tantes, burens – pannenkoeken eten. Ik herinner me oneindig hoge stapels pannenkoeken!”

en stedelijk gebied veel meer met elkaar verbonden moeten zijn. Stadskinderen moeten weer verbinding gaan voelen met het platteland, ze moeten wortelen. We zien nu een generatie kinderen opgroeien die niet meer weet dat melk van een koe komt.”

Dan komt de boerendochter in u in opstand.

“Nou, niet alleen, ik vind dat de samenleving dat niet mag accepteren. Als je weet waar je voedsel vandaan komt, ga je het ook meer waarderen. Boontjes uit eigen tuin eet je toch anders. Je hebt ze zelf gezaaid of geplukt en kent het verhaal van dat eten. Dan eet je bewuster en je verspilt minder. Kinderen vinden het oogsten van groentes uit hun eigen schooltuintjes trouwens prachtig.”

Scharrelkinderen in plaats van hangjongeren!

“Zo heb ik het inderdaad weleens samengevat: ik wil investeren in scharrelkinderen om hangjongeren te voorkomen. Daarom hebben we ook smaaklessen op scholen geïntroduceerd. Als kinderen weer leren proeven en ruiken, krijgen ze een ervaring die ze nooit meer vergeten. Topkok Pierre Wind doet dat zo verschrikkelijk enthousiast. Ik bewonder hem zeer!”

Vier het leven

U heeft zich weleens minister van VNL genoemd in plaats van LNV (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, red.) Met de nadruk op Voedselkwaliteit. Waarom?

“Als je niet alles van bovenaf wilt regelen, zoals ik, dan is de consument heel belangrijk. De keuzes die je maakt in de supermarkt zijn allesbepalend. 16,5 miljoen Nederlanders maken drie keer per dag keuzes in wat er op hun bord komt. We willen allemaal dat dieren een goed leven hebben gehad voor we ze opeten, maar dan moet je wel oog hebben voor wat er op een boerderij gebeurt. Boeren willen ook duurzaam produceren, die staan echt met twee benen in de samenleving, maar ze

‘Ik wil investeren in scharrelkinderen om hangjongeren te voorkomen’

willen dan ook een goede prijs voor hun producten.”

Biokip is echt lekkerder, maar je schrikt je rot van de prijs.

Dan denk je toch snel: doe maar die kiloknaller.

“Waar ik me als minister hard voor maak, zijn tussenstappen. Alles hoeft niet meteen volledig biologisch, koop bijvoorbeeld eerst eens de *Volwaard kip*. Dat is een nieuw ras met vrije uitloop. Een trotse kip die je echt áánkijkt. Dieren die je aankijken, hebben een goed leven.”

Weten de inkopers van Jumbo, Albert Heijn en C1000 dat ook?

“Die inkopers heb ik nu samen met de boeren, tuinders, tussenhandelaren en consumenten aan tafel om te praten over duurzame voedselproductie en consumptie. We zijn daar echt heel ver mee. Dan zie je dat er in feite maar een paar mensen in Nederland bepalen wat er bij u en mij thuis op het bord ligt.”

En wat komt er op uw bord terecht?

“Als het kan, ga ik op zaterdag naar de streekmarkt in Woerden om inkopen te doen. Daar is het vers en zo weet ik waar mijn eten vandaan komt. Het is wel een fietstochtje waar ik tegenwoordig de tijd voor moet nemen, want ook op zaterdag ben je minister en willen mensen je graag aanspreken. Verder heb ik een zwak voor versgebakken brood. Daarom ga ik het liefst naar een bakker die zelf zijn brood bakt. Het gaat mij bij voedsel om passie, om aandacht en ambachtelijkheid.”

U wordt ook wel de bourgondische protestant genoemd.

“Dat bourgondisch moet te maken hebben met mijn voorkeur voor lang en heerlijk tafelen. In de loop der jaren ben ik een goed glas wijn erg gaan waarderen. En dan afsluiten met een mooie cognac en een ongematteerde sigaar. I-de-aal!”

En protestant?

“Ik ben opgevoed met een liefhebbende God, een God die ruimte geeft en zegt: vier het leven, leef het leven! Maar er komt ook een moment waarop er wordt gevraagd: ‘En Gerda, wat heb jij met dat leven gedaan?’ Die verantwoordelijkheid voel ik ook en daarin ben ik wel gedisciplineerd. Als ik iets wil bereiken, ga ik er ook voor. Maar ik vind het ook heerlijk om niets te hoeven. Koffie – krantje – rust. Ik heb ook het vermogen te genieten van kleine dingen: als ik ’s morgens ga hardlopen, zie ik de blaadjes en hoor ik de vogels en het waaien van de wind. Dan beleef ik de seizoenen ten volle.”

Voor welke marathon bent u nu aan het trainen?

“Voor geen enkele. Ik heb thuis plechtig moeten beloven tijdens mijn ministerschap geen marathons te lopen. Dat vind ik een buitengewoon faire eis. Een jaarlijkse marathon vereist veel trainingsarbeid en die tijd heb ik gewoon niet.

Vanochtend heb ik wel een rondje van zes kilometer gelopen.”

En uw bodyguard maar meehollen?

“Nee zeg, gelukkig niet! Ik heb geen bodyguard en ik hoop van harte dat ik daar ook nooit aan hoef. Ik hecht enorm aan mijn vrijheid om te gaan en staan waar ik wil.”

Onafhankelijk rolmodel

Gerda Verburg vaart haar hele leven al een eigenzinnige koers. Daardoor wordt ze door anderen vaak als een voorbeeld gezien. Zo was ze niet alleen de eerste vrouw in het bestuur van de vakbond CNV, ze is ook de eerste vrouwelijke minister van *Landbouw*. Bovendien heeft de CDA-minister ook nog eens een vrouw als levenspartner. Vorig jaar waren Willy en Gerda 25 jaar samen. Ze stemde, tegen de lijn van haar partij in, vóór het homohuwelijk, maar maakte daar voor haar eigen situatie geen gebruik van. Ze doet er niet moeilijk over: Willy is ‘vrouw van de minister’. Toch laat ze zich zelden voor een karretje van een belangengroep spannen. “Ik merk dat ik op sommige punten word gezien als rolmodel. Prima. Ik wil ook graag ambassadeur zijn voor vrouwen op hogere posities. Ik ben een permanente scout voor vrouwelijk talent voor op mijn ministerie of in mijn partij. Maar soms krijg je een rol opgedrongen en moet je goed nagaan: past dit wel bij me? Ik wil daarin onafhankelijk opereren.”

Dus u staat niet heupwiegend in een roze jurk op een bootje tijdens de Gayparade?

“Nee. Iedereen mag dat doen – ik heb daar geen bijzondere opvattingen over – maar ik zie mezelf niet op zo’n bootje staan.”

Doe maar gewoon...

“Nou, eerder: wees jezelf en wees er voor anderen. Ik weet ook wel dat je als rolmodel soms vierehalve meter moet springen in plaats van drie, maar niet elke dag en niet voor elke zaak.”

Over anderhalf jaar is dit ministerschap voorbij. Waar hoopt u dan met een goed gevoel op terug te kijken?

“Dat de boeren, de vissers, de natuurbeheerders en de milieubeweging zeggen: hoe is het mogelijk dat we ooit met de ruggen naar elkaar te hebben gestaan? Dat we ooit, bij elk conflict, tegen elkaar riepen: ‘We zien u wel terug bij de rechter?’ Ook zou ik willen dat de consument opstaat en van zijn supermarktketen eist dat die duurzame producten levert.”

En dat allemaal dankzij de ronde keukentafel van uw ouderlijk huis in Zwammerdam?

“Daar begint het mee: praten en elkaar willen begrijpen.

Maar vergis je niet, het gaat mij wel om het resultaat. Voor sommigen ga ik veel te hard, voor anderen juist te langzaam. Volgens mij heb ik dus een goed tempo.”

Is het denkbaar dat u de eerste vrouwelijke minister-president van Nederland wordt?

Verbaasde glimlach: “Daar houd ik eerlijk gezegd geen rekening mee. En anderen hoeven dat ook niet te doen.”

U bent toch ambitieus genoeg om dat te willen?

“Mijn moeder heeft een tegeltje boven haar bed hangen met de tekst: ‘Tob niet, het komt altijd anders!’ En zo is het. Daarom ben ik nooit bezig met carrièreplanning. Wat ik doe, doe ik met plezier. Als je ergens geen plezier meer in hebt, moet je wegwezen.”

Uw record op de marathon staat op 3 uur, 17 minuten en 53 seconden. Wanneer gaat u dat verbreken?

“Ik beloof helemaal niks! Drie uur zeventien is toch een prachtige tijd om oud mee te worden?”

Ideale zomerbestemming?

“Een plek waar ik niks hoef, waar het niet te heet is en waar ik boeken mag lezen. Ik heb twee associaties met plekken waar ik me heel goed heb gevoeld in een zomer: Terschelling, mijn eerste kampeerervaring met een vriendin toen ik 15 was. En Indonesië, waar mijn oudste broer als studentepastor werkte. Met hem ben ik onder andere naar Lombok gereisd. Een prachtige ervaring.”